

9 Μαΐου 2017

Φωτογραφίζοντας την Κωνσταντινούπολη λίγο πριν το 1900

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Γέφυρα, Κεράτιος Κόλπος, Κωνσταντινούπολη (Από τη Βιβλιοθήκη ΑΠΘ)

ΣΠΑΝΙΟ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΕΚΤΙΘΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ

Ο Pascal Sébah (1823-1886) γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1823 από Σύριο πατέρα και Αρμένισσα μητέρα. Το 1857 άνοιξε το πρώτο του στούντιο φωτογραφίας στη Μεγάλη Οδό του Πέραν και το 1873 στο Κάιρο της Αιγύπτου. Την ίδια χρονιά παρουσίασε τη δουλειά του στην παγκόσμια έκθεση της Βιέννης. Το 1886 πέθανε, αφήνοντας το στούντιο της Πόλης στον αδελφό του Cosmi. Το 1888 ο γιος του Πασκάλ, ο Jean (1872-1947) αρχίζει να εργάζεται στο φωτογραφικό εργαστήριο στην Πόλη. Κάπου εκεί αρχίζει η ιστορία που αφηγείται η έκθεση φωτογραφίας «Η Κωνσταντινούπολη των Jean Pascal Sebah & Polycarpe Joaillier (1890-1900)» που φιλοξενείται στην Αγιορειτική Εστία. Δηλαδή άγνωστες και γοητευτικές πτυχές της Κωνσταντινούπολης κατά την τελευταία δεκαετία του 19ου αιώνα.

Λίγα χρόνια μετά, ο Jean συνέπραξε με τον Γάλλο φωτογράφο Polycarpe Joaillier (1848-1904), δημιουργώντας το φωτογραφικό εργαστήριο «Sebah & Joaillier», μέχρι και το 1900, όταν ο Joaillier επέστρεψε στο Παρίσι, και ο Sebah συνεργάστηκε με τους Hagop Iskender και Leo Perpignani.

Βυζαντινό Υδραγωγείο, Κωνσταντινούπολη (Από τη Βιβλιοθήκη ΑΠΘ)

Οι φωτογραφίες των Sebah & Joaillier

Όπως σημειώνουν οι επιμελητές της έκθεσης (Θοδωρής Μάρκογλου, Αντώνης Σαραγιώτης, Μαρία Φαρμάκη), οι Sebah & Joaillier ασχολήθηκαν κυρίως με τη φωτογράφιση της Κωνσταντινούπολης (μνημεία, καθημερινή ζωή κ.ά.) και της Αιγύπτου. Οι φωτογραφίες τους ήταν προορισμένες για να φτιάχνονται λευκώματα τα οποία απευθύνονταν σε επισκέπτες από τη Δύση. Γι' αυτό και η θεματολογία τους άπτεται της τοπιογραφικής φωτογραφίας, με έμφαση στην εμπορικότητα και στον πρώιμο τουρισμό. Ήδη, η ανάγκη για επαφή με το φυσικό περιβάλλον και τα μνημεία του παρελθόντος, αλλά και το πέρασμα της υποστήριξης των τεχνών από τους ευγενείς μαικήνες και την εκκλησία του παρελθόντος στη νέα αστική τάξη, η οποία πλέον επιθυμούσε «ηθογραφία και τοπίο» είχε ωθήσει τους ζωγράφους στη επεικόνιση τοπίων, ενδυμασιών και εθίμων της καθημερινότητας, αλλά και της «αθώας» προ-βιομηχανικής εξωτικής Ανατολής. Αυτή την τάση ακολουθούσαν και οι φωτογράφοι, όπου μάλιστα η παραγωγή των εικόνων ήταν πιο μαζική και εύκολη.

Οι φωτογραφίες της Κωνσταντινούπολης των Sebah και Joaillier χρονολογούνται στα τέλη του 19ου αιώνα και εμπεριέχουν τα παραπάνω στοιχεία (πανοραμικές

όψεις, στερεότυπα καδραρίσματα, έμφαση στη διαφορετικότητα του τοπίου κ.ά.), ωστόσο σε κάποιες από αυτές εμφανίζονται και δείγματα της πρόθεσης των φωτογράφων για τη δημιουργία όχι μόνο ντοκουμέντων αλλά έργων τέχνης.

Από τεχνικής άποψης, οι εικόνες τους αποτελούν συγχρόνως και απόπειρες διαχείρισης του φωτός και της σκιάς στη σύνθεση. «Είναι ηθογραφικές και εθνογραφικές, αλλά ταυτόχρονα η παρουσία της ανθρώπινης μορφής «καδράρεται» σ' ένα μελαγχολικό, συμβολικό, ενίοτε σουρεαλιστικό, τοπίο, εικόνες δηλαδή τουριστικές, αλλά με βαθιά εικαστικό χαρακτήρα. Η διττή αυτή φύση καθιστά τις εικόνες αυτές ακόμη και σήμερα ξεχωριστές, όχι μόνο ως ντοκουμέντα της εποχής και ως δείγματα της τεχνολογίας της, αλλά και ως προσπάθειες της φωτογραφίας του 19ου αιώνα να ανυψωθεί στο επίπεδο των καλών τεχνών» τονίζουν οι επιμελητές.

Ιερός Ναός Αγίας Ειρήνης, ανατολική πλευρά, Κωνσταντινούπολη (Από τη Βιβλιοθήκη ΑΠΘ)

Από τη Φωτοθήκη

Οι φωτογραφίες της έκθεσης προέρχονται από τη Φωτοθήκη της Τρικογλείου Βιβλιοθήκης, την οποία δώρησε το 1963 στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης ο Ελληνοαιγυπτιώτης Ιωάννης (Γιάγκος) Τρικόγλου (Αλεξάνδρεια 1888-Αθήνα 1966). Η Τρικόγλειος περιλαμβάνει περίπου 12.000 τίτλους βιβλίων,

1.000 έργα τέχνης, φωτογραφίες, χάρτες και σπάνια έγγραφα με θέμα τον ελληνισμό, πολλά από τα οποία φιλοξενούνται στην Ψηφιοθήκη>Συλλογή Τρικόγλου.

Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο σε συνεργασία με το Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών ΑΠΘ πραγματοποίησε το 2006 την πρώτη έκθεση έργων από την Τρικόγλειο Βιβλιοθήκη και έκτοτε συνεχίζει την προβολή της σε συνεργασία με μουσεία και φορείς της πόλης.

Ο φάρος του λιμανιού της Κωνσταντινούπολης (Από τη Βιβλιοθήκη ΑΠΘ)

Σπάνιες εκδόσεις και φωτογραφίες

Στην έκθεση παρουσιάζονται 50 φωτογραφίες των Jean Pascal Sebah και Polycarpe Joaillier, οι οποίοι δημιούργησαν το φωτογραφικό εργαστήριο «Sebah & Joaillier»

και ασχολήθηκαν κυρίως με τη φωτογράφιση της Κωνσταντινούπολης και της Αιγύπτου. Σκοπός τους ήταν η παραγωγή εντυπωσιακών φωτογραφικών λευκωμάτων, τα οποία πωλούνταν σε επισκέπτες από τη Δύση που γοητεύονταν από το φυσικό περιβάλλον και τα μνημεία του παρελθόντος. Ωστόσο, σε κάποιες από τις φωτογραφίες, εμφανίζονται δείγματα της πρόθεσης των φωτογράφων για τη δημιουργία όχι μόνο ντοκουμέντων αλλά και έργων τέχνης.

Επιπλέον, στην έκθεση παρουσιάζονται δέκα σπάνιες εκδόσεις για την Κωνσταντινούπολη της περιόδου από το 1829 έως το 1926.

Οι φωτογραφίες της έκθεσης προέρχονται από τη Φωτοθήκη της Τρικογλείου Βιβλιοθήκης, ενώ οι εκδόσεις προέρχονται από τη συλλογή σπάνιων βιβλίων της εν λόγω βιβλιοθήκης, την οποία δώρισε το 1963 στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης ο Ελληνοαιγυπτιώτης Ιωάννης (Γιάγκος) Τρικόγλου (Αλεξάνδρεια, 1888 - Αθήνα, 1966).

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Αγιορειτική Εστία (Εγνατίας 109)

Διάρκεια έως 10 Ιουνίου 2017

Ώρες λειτουργίας: Δευτέρα και Τετάρτη 09:00-16:00 | Τρίτη, Πέμπτη και Παρασκευή 09:00-20:00 | Σάββατο 09:00-14:00

Τηλ. 2310-263308

Η έκθεση πραγματοποιείται στο πλαίσιο του εορτασμού της συμπλήρωσης των 90 χρόνων της Βιβλιοθήκης και Κέντρου Πληροφόρησης του Α.Π.Θ., και συνδιοργανώνεται από την Κεντρική Βιβλιοθήκη του Α.Π.Θ., το Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης και την Αγιορειτική Εστία.

Πρώτη δημοσίευση: εφημερίδα thessnews, φύλλο 29.4.2017

Πηγή: thinkfree.gr